

Zeljko KWOKAL
Zagreb

Hrvatsko visoko obrazovanje nema strategiju

Zakoni za Hrvatsku važniji nego što mnogi političari misle (visoko obrazovanje i znanost) na kraju su ostali samo želja pokretača odnosno autora njihovih nacrtta i prijedloga. Zakon o visokom obrazovanju, Zakon o sveučilištu i Zakon o znanstvenoj djelatnosti nisu uspjeli doći na prihvatanje u Sabor, sad već bivšeg saziva, a na zadovoljstvo dominantna djela akademskog zajedništva. Nastavak, odnosno drugi početak u rukama je nove administracije. Ta nova administracija, nadam se, neće ponavljati pogreške prethodnika i ignorirati ono što je u višemjesečnim raspravama kritici i argumentiraju izneseno o visokom obrazovanju i znanosti općenito, a ne samo o suvlosti, svršišnosti pač i ustavnosti nekih od propalih zakonskih prijedloga. Svakom imalo pažljivom promatraču i analitičaru nisu mogle tijekom devet mjeseci aktivnosti pri izradi nacrtta zakona promaknuti neuralgične točke hrvatskog visokoobrazovnog i znanstvenog prostora, prije svega nepostojanje nacionalne strategije razvoja visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti.

Iz skupine teške kategorije važnosti, stjecao se dojam da akteri ponekad govore o različitim stvarima različitim jezicima. Tako će nesporazumi i paralelizmi počiniti već kod činjenice da jedna od glavnih odrednica funkciranja i egzistencije ustanove visokog obrazovanja postaje njihov položaj i relacija s postulatima tržišnog fundamentalizma i finansijalizma. Unatoč tomu, Europska unija, prema žestokim kritičarima i skepticima neoliberalne tvorevine *par excellence*, putem Vijeća Europe 2007. donosi dokument (Rec. 2007-6) u kojem govori o svrhami visokog obrazovanja. Navodi ih kao: osobni razvoj, pripremu za život aktivnog građanina u demokratskom društvu, pripremu za održivu zaposlenost te posebno važnu svrhu vidi u razvoju i održavanju naprednih znanja. Znači, svrha je sveučilišta puno šira od samo jedne uloge, a to je zadovoljavanje potreba za trenutno traženjem »obrazovnog proizvodom« koji ne smije u žaru rasprava o »proizvodnom procesu« izjednačiti s jogurtom, cipelom ili automobilom. Bez obzira na to kojoj obrazovnoj tradiciji pripadali ili, danas, stremili, visokoobrazovne ustanove imaju cijelu paleto funkcija i uloga kojima je glavna posljedica podržavanje i omogućavanje održivosti i razvoja društva.

Cetiri stotine rektora 1988. u Bologini potpisalo je *Magna Charta Universitatum*. Taj dokument navodi četiri principa na kojima se temelji današnje sveučilište. Jedan od njih je i sveučilišna autonomija. Na posljednjoj ministarskoj konferenciji o bolonjskom procesu i znanost, terminirane potkraj 2010., dakle prije godinu dana. Drugo, tijekom rasprava o prijedlozima zakona u dionicama koje su se ticali izravnog i neizravnog same svrhe visokih učilišta u ovim turbulentnim vremenima ili su se ticali autonomije sveučilišta ili pak binarnog sustava, da spomenem samo neke

Svakom imalo pažljivom promatraču i analitičaru nisu mogle tijekom devet mjeseci aktivnosti pri izradi nacrtta zakona promaknuti neuralgične točke hrvatskog visokoobrazovnog i znanstvenog prostora, prije svega nepostojanje nacionalne strategije razvoja visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti

Stavovi objavljeni u rubriци Tribina nisu stavovi redakcije.
Zadržavamo pravo kraćenja i opremanja teksta.

Svi tekstovi koji nisu poslati u elektroničkom obliku neće se uzeti u obzir. Uredništvo

Pisma čitatelja / Tribina

Narodne novine - press, Slavonska avenija 4, 10000 Zagreb

Ponedjeljak, 16. siječnja 2012.

Kaj smo mi Horvati?

Lubitelji kajkavskog jezika obrađivali su se prečitavši u *Vijencu* od 25. prosinca razgovor s književnicom Božicom Jelušić iz Đurdevca. Ona se izjasnila o nekim otvorenim jezičkim pitanjima i o odnosu prema hrvatskim narječjima. To zasluguje i pozornost Medimuraca.

»Mi smo službeno troječina i troljalečka kultura«, veli Jelušić. Ako smo se tako deklarirali, to znači da bi status dijalekta trebalo ukinuti. Trebalo bi reći da je to jedan jezik koji je sastavljen od tri izvara pa bi na lokalnim gornjohrvatskim prostorima stanovit broj školskih sadržaja trebao biti plasiran i na kajkavskom jeziku koji taj status zasluguje i poviješću i sadašnjosti. Ako je jezik jednom bio jezikom, ako je bio normiran, ako je imao gramatiku, ako imao respektabilan rječnik kakav je Belostenčev »Gazophylacium«, ako su na kajkavski jezik 17. stoljeća bila prevedena sva relevantna djela onoga doba: gospodarska, veterinarska, medicinska... ako je u jednom dobu bio jezik Hrvatskog sabora, ako su na njemu tri stoljeća posluje stvorene »Balade Petrice Kerempuh«, onda ne može izgubiti status jezika.

Ali daj ti to dokaži nekim preosalim »vukovcima« u raznim akademijama i uredima koji – odlučuju o statusu i sudbinu našeg jezika. Daj ti to dokaži nekim urednicima kajkavskih izdanja koji uvdjene pišu na štokavskom standaru kao töboži više hrvatskom jeziku. Daj ti to dokaži i odgovornim ljudima na funkcijama u Saboru i drugdje, porijekom iz kajkavskih krajeva, da prilikom javnih nastupa progovore i koju kajkavsku riječ, kao što čine mnogi Dalmatinci svojom čakavštinom i ikavicom. Daj ti to dokaži urednicima županijskih listova i RTV-postaja u gornjohrvatskim krajevima da redovno objavljuju priloge na kajkavskom i da potiču svoje vanjske suradnike da se izražavaju i kajkavskim govorom. Jednako tako i nastavnici u školama.

Kaj se pak Medimorcov dotikave, ovo je prilika da se, po ne znati pot, spomenemo onoga kaj je Kraljević rekao za medimorski kajkavski govor: »Medimurski je kajkavski mome uhu onaj pravi.« Veli da ga je naučio i upijao još u djetinjstvu od svoje bave Terezije Gorjanec iz Male Šubotice. Kralježnu izjavu zabilježio je 25. siječnja 1973. Josip Šentija i objavio u svojoj knjizi »S Kralježom, poslijje '71.«.

A je li današnjim Medimurcima njihov kajkavski »onaj pravi?« Božica Jelušić kritički je progovorila i o anglicizaciji našeg jezika: »S jedne strane pristajemo na nekritiku anglicizaciju, a s druge zatimemo ono što je izvorno, što je moćno.«

To nas potiče da pogledamo i poslušamo oko sebe, u svojoj okolini. Kakvi su to strani natpsi na prodavaonicama? Kakva su to strana imena naše đejce? Kakvi su to samo angloamerički filmovi u elektroničkim medijima? Kakva je to gotovo isključivo angloamerička pop-glažba na RTV-programima? Kao da Europe više nema, a upravo ulazimo u EU. Kaj smo mi Medimorci, kaj smo mi Horvati? Zakaj o tomu ne progovore nekaj i medimorski intelektualci? I Matica. I književna udruga »Reč nječ«. Zakaj ju ne čuti već tri leti?

Ivo Horvat,
Zagreb

Telefaks: +385 (0)1 6161-650
E-mail: tribina@vjesnik.hr

Ponedjeljak, 16. siječnja 2012.

Vesna KUSIN
vesna.kusin@vjesnik.hr

Rapsodija na Bačvicama

Opet splitske nevolje. Ovaj put prebačene sa »zapadne« na »istočnu« obalu, s Prve vode na Bačvice, koje su ipak međusobno povezane. Zajednički im je nazivnik Kerum odnosno Fani. Ona se kaže njegovu »djevojku« vodi kao vlasničku parcelu na kojima Kerum želi podići svoje objekte: restoran na Prvoj vodi i hotel najviše kategorije na Bačvicama. Oba objekta na(d) kulturnim plajnim mjestima Splita i Spiličana. Obje parcele je, dakako, mogao kupiti Grad da zaštiti urbane interese Splita i Spiličana. Ali kako grad vodi Kerum, onda on umjesto da na prvo mjesto stavlja Interesse Grada, protežira vlastite. Ona nshača da je u sukobu interesa. Lako što on to ne shvaća. Teže što oni (?) koji bi trebali sprečavati odnosno neomogućiti takvu provedbu sukoča interesa, ne poduzimaju ništa. Ona famozna formulacija »neka institucije obave svoj posao«, što je već postala otrcana fraza, i dalje upozorava na neucinkovitost »institucija«.

Jos neimenovan hotel graditi će nova Fanina tvrtka »Rapsodija«, temeljni kapital koji je 20.000 kn, što je nije prijeđalo da otkupi neuglađeni vrt vile Kalitera na čak 4,5 kreditnih milijuna eura, koje pokriva i hipoteka na Fanino zemljište na Prvoj vodi,

dio kojeg je u zahvatu pomorske dobra. Danas sporna lokacija na Bačvicama nekćo je bila gradska. Početkom devedesetih kad se počelo mešetariti zamjenjivanjem zemljišta s privatnicima (što je danas već uobičajeno), nemila praksa svuda pa i u metropoli, na što »institucije« ne reagiraju unatoč lošim trampama i interesnim skupinama) Grad je bez tog atraktivnog zemljišta. Doduše, bio je to tada tek zapušten vrt, ali zeleno površina tik do uređenoga gradskoga parka. Proširiti ga na tu parcelu nikome nije padalo na pamet. I što će se bakati s tamo nekim vrtom. Ali neki drugi jesu. Vlasnik zapuštenog vrtu strpljivo je čekao njegovu pretvorbu u gradevinsko zemljište, čemu su kumovali splitski urbanisti. Po nečijem diktatu? Ili po savjeti struke? Bilo kako bilo, GUP-om iz 2006. ta je zelena površina, kao i neke druge pala. Tako se vrijednost spornog vrtu digla u nebesa. I stiglo vrijeme za preprodaju. Novi vlasnik, tada Goran Crnčević, zamislio je taj hotel, da ga isprojektiра, prisrljbio sve dozvole i gle čuda – prošao. Pa preprodao »Rapsodiju« tij. Fani tj. Kerumu koji ne može završiti ni svoj hotel »Marijan«. No gradilište novog hotela, čije ime još nije obvezano, upravo je otvoreno unatoč neriješenoj us

tavnoj tužbi koju su još za bivšeg vlasnika digli stanari vile Kalitera. Institucije dugu odraduju svoj posao.

No ova priča ima i drugu dimenziju. Nije riječ tu samo o ometanju pogleda stanarima vile Kalitera (dogada se to mnogima), pa ni izgubljenom gradskom zemljištu na atraktivnoj lokaciji neposredno iznad plaža Bačvica, nego o cijelom predjelu Bačvica koje je nedavno ispalo iz konzervatorske zone zaštite. Dosad su se konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu porez na dividendu i kapitalnu dobit, koji nisu imali. Ako u zoni zaštite urbanisti GUP-om zelene oaze prenamjenjuju u gradevinsko zemljište, onda su konzervatori opirali sličnim graditeljskim zahtjevima na Bačvicama, a stanje u kojem se našla državna raznica inspiriralo je političare da uvedu